

LEZING HANS MOMMAAS // JAARCONGRES IDEALEN 18-10-2018

Met kennis idealen voeden

Idealen zijn een prachtig middel om mensen warm te krijgen voor je toekomstplannen. Maar vlak ook informatie niet uit, zegt Hans Mommaas.

De directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving toont zich tijdens het jaarcongres 2018 van Trendbureau Overijssel een bevlogen pleitbezorger van kennisoverdracht. 'Als je mensen vertelt hoe energie nu nog tot stand komt, vergroot je hun betrokkenheid bij de opgave om het anders te gaan doen.'

Mommaas rekent het daarom tot taak van 'zijn' PBL om het publieke debat te voeden met informatie.

Het planbureau werkt momenteel aan vier belangrijke thema's. De 'moeder aller opgaven' is de energietransitie. Verder op het *to do*-lijstje: de circulaire economie, bio-diversiteit en de stedelijke regio. 'In die laatste komt alles samen', zegt Mommaas.

Zoek balans in wat je zelf wilt doen

Hij wijst erop dat Nederland van oudsher al redelijk decentraal wordt bestuurd. Het rijk heeft de regio's altijd behoorlijk wat invloed gegund. Maar 'Den Haag' moet niet álles over de regionale schutting gooien, en regio's moeten niet te veel zelf willen doen. Om doelen te bereiken, zijn richting en infrastructuur op nationaal niveau nodig. En onderlinge afstemming over de taakverdeling. 'Het gaat om balans.'

Mommaas is blij met de vele burgerinitiatieven en de groeiende samenwerking tussen burgers en lokale en regionale overheden. 'Maar met alleen bottom up komen we er niet. Er zijn grote infrastructurele beslissingen te nemen. Al was het maar omdat burgers anders hun voornemens niet kunnen uitvoeren. Wie in een elektrische auto wil gaan rijden, moet van de overheid wel de mogelijkheid krijgen het ding ergens op te laden.'

Het is de verantwoordelijkheid van de landelijke overheid om initiatieven op te schalen, vindt Mommaas. 'Ook het rijk moet een participerende overheid zijn.'

Maak de zoektocht zichtbaar

Dat sommige opgaven tijd vergen, mag geen hinderpaal worden, als het aan Mommaas ligt. Betrokkenheid blijft in stand als de overheid haar zoektocht naar oplossingen zichtbaar maakt. 'Verken elke opgave samen met burgers. Stel steeds de vragen: wat hebben we, wat willen we, wat kunnen we?'

En vlak vooral het bedrijfsleven niet uit, vindt de directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving. 'Er is meer tussen hemel en aarde dan burgers en overheid. Het bedrijfsleven kent ingewikkelde vragen en belangen, maar door problemen zichtbaar te maken en te zorgen voor een gelijk speelveld - dus door kennis te delen - boek je vooruitgang.'

Rentmeesterschap en naastenliefde als ideaal

Op Mommaas' betoog komt reactie van de Overijsselse commissaris der koning, Andries Heidema. 'Er zit ongelooflijk veel kracht in de samenleving', zegt hij. 'Waarbij rentmeesterschap en naastenliefde een belangrijk ideaal en houvast zijn.'

Martijn Dadema, burgemeester van Raalte, herkent Mommaas' pleidooi voor samenwerking tussen burger en overheid. 'De verbinding vind je in het persoonlijke gesprek. Als je met burgers praat, merk je dat er veel meer overeenkomsten dan verschillen zijn. Op die manier zie ik veel mensen dezelfde kant op bewegen. Maar ze moeten natuurlijk wel de ruimte krijgen om naar de gezamenlijke stip op de horizon te gaan.'